

РЕЦЕНЗІЯ

Вівчар Оксани Іванівни

докторки економічних наук, професорки, професорки кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету

на дисертаційну роботу **Труш Ірини Маркіянівни**

на тему «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств:

інвестиційний аспект», подано до захисту на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності «073-Менеджмент» галузі знань «07- Управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язку з науковими програмами, планами, темами

Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, оскільки в сучасних умовах дисбалансу економічних процесів одним із найважливіших аспектів є проблематика управління інноваційною діяльністю підприємств в контексті інвестиційного базису. Слід зазначити, що інноваційна складова розглядається як цінний актив від правильного та оптимального управління, яким залежить результативність діяльності підприємницьких структур в цілому. Адже від ефективного управління інноваційного потенціалу досліджуваних підприємств можна очікувати позитивного результату в тривалій перспективі. Тому для розвитку, впровадження та оптимізації інновацій необхідно враховувати всі відповідні аспекти внутрішнього і зовнішнього середовищ інвестиційної привабливості. Встановлено, що управління ефективністю інновацій із урахуванням інвестиційної компоненти це не одичний процес, а комплекс взаємозв'язаних структурно-логічних взаємозв'язків.

Звертаємо увагу на те, що в сучасних умовах турбулентності економічних процесів не існує науково-обґрунтованих теоретико-методичних засад щодо управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств в контексті інвестиційного аспекту. Тому дисертаційна робота, присвячена

розробленню науково-методичних засад і практичних рекомендацій щодо управління інноваційною діяльністю підприємств на основі застосування інвестиційної компоненти є актуальною і своєчасною.

Отже, актуальність та своєчасність виконаного дослідження посилюється також тим, що дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету в межах: держбюджетного фундаментального дослідження на тему «Механізм розбудови ринку енергосервісу в контексті підвищення енергоефективності національної економіки, енергетичної та екологічної безпеки України» (державний реєстраційний номер 0120U102053); науково-дослідних робіт за темами: «Інноваційні технології у системі управління персоналом підприємств в умовах оптимізаційного розвитку» (державний реєстраційний номер 0118U003172), розділ «Аналіз впровадження інноваційних технологій управління персоналом підприємств в умовах оптимізаційного розвитку») та «Розроблення інноваційних методів енергопостачання у контексті підвищення якості життя населення» (державний реєстраційний номер 0119U101615), розділ «Формування системи енергетичного менеджменту».

2. Особистий внесок дисертанта в отриманих наукових результатах

Слід відзначити, що дисертаційна робота Труш І. М. є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі наукові результати, які викладено в даній роботі отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які є результатом самостійного дослідження здобувача.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Труш І. М. ґрунтуються на використанні широкої інформаційної бази підприємств. Обсяг опрацьованої наукової літератури, зібраний фактичний матеріал та власні напрацювання автора дозволили логічно викласти матеріал

та зробити конкретні пропозиції.

Прикладний характер дослідження підсилюється низкою розроблених та впроваджених пропозицій на підприємствах.

Достовірність результатів дисертаційного дослідження підтверджується детальним викладом змісту запропонованих моделей, логікою використання ґрунтовного математичного апарату та адекватним характером прикладних розрахунків.

Сформульовані основні положення та висновки здобувача є достатньо обґрунтованими, у першу чергу це стосується елементів наукової новизни, належний рівень оцінки яких забезпечується: побудовою чіткої логічної структури роботи через адекватну постановку і вирішення завдань дослідження; використання системного підходу до об'єкту та предмету дослідження та застосування достатньої кількості загальних і спеціальних методів наукових досліджень із врахуванням і глибоким розумінням сутності об'єкту дослідження, опрацюванням належної кількості спеціальної наукової літератури, зокрема, праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених щодо даної проблематики, публікацій у фахових виданнях, результатів тематичних, аналітичних досліджень вчених–економістів.

Таким чином, очевидно, що структура роботи логічна і завершена. Зміст дисертаційної роботи, який відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. Через усі розділи простежується послідовність розв'язання проблематики управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств в контексті інвестиційних аспектів.

4. Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії (PhD), науковими працями Труш І. М. дозволяє визначити істотні положення, які характеризуються науковою новизною. Автором дисертаційної роботи отримані такі наукові результати:

удосконалено: – типологія функціонування підприємств у будівництві

з метою визначення ключових напрямів та специфіки їхньої інноваційної діяльності, що дає змогу ефективно управляти процесом розробки й впровадження інновацій, з урахуванням особливостей інвестиційно-будівельного процесу, а саме: тривалістю життєвого циклу об'єктів та частою зміною власників, необхідністю дотримання погано систематизованих нормативів і стандартів, високою собівартістю будівництва та відсутністю прямої залежності між інноваціями і вартістю об'єктів, відсутністю чітких механізмів просування інноваційних продуктів;

– методичний підхід до формування системи інноваційного менеджменту на будівельних підприємствах, який на відміну від традиційного характеризується оцінюванням факторів, що є передумовами до інноваційної діяльності. Така методика спрямовується на вирішення низки загальних управлінських завдань: забезпечення системності; організація та координація робіт в межах управління; контроль, аналіз і поліпшення результативності й ефективності, формування процедур і правил здійснення інноваційної діяльності та специфічних управлінських завдань: планування інновацій, їхнє ранжирування за напрямками діяльності; аналіз ризиків і визначення методів їхньої мінімізації; управління інноваційними проектами; дослідження ринків ресурсів та пошук постачальників і замовників; оцінювання ефективності інновацій;

– методика комплексного оцінювання ефективності інноваційної діяльності в будівництві, яка на відміну від існуючих, характеризує передумови і результати інноваційної діяльності, інтегрує розрахункові й експертні методи оцінювання, проектує результати впровадження інновацій на цільову орієнтацію підприємства та його виробничо-господарську діяльність і реалізує функції аналізу та контролю при прийнятті управлінських рішень, що дасть змогу провести факторний аналіз результатів інноваційної діяльності підприємства;

– порядок впровадження інноваційного продукту або технології (інноваційного проекту), як самостійного елемента системи управління на

основі сформованого алгоритму, оцінювання технологічної ефективності, ефективності інноваційного проєкту, порівняльної економічної ефективності, комерційної ефективності та оцінювання фінансової реалізації, що дасть змогу встановити тісний взаємозв'язок між інноваційною, виробничою і маркетинговою діяльністю, які впливатимуть на вибір форми інновацій.

набуло подальшого розвитку: – сутність та зміст системи інноваційного менеджменту, особливістю якого є спільні підходи до даної системи і системи управління будівельним підприємством та доцільністю інтеграції таких систем. Це дозволило розглянути інтегральне відображення інноваційного менеджменту, як одного з функціональних елементів системи управління підприємством, що забезпечує постійне зростання ефективності й конкурентоспроможності в результаті реалізації інноваційних проєктів і впровадження інновацій;

– методика розрахунку комплексного показника результатів інноваційної діяльності, яка на відміну від існуючих, базується на оцінюванні шести блоків показників, які характеризують результат інноваційної діяльності кожної функціональної підсистеми підприємства відповідно до методики комплексного економічного аналізу і враховують специфіку діяльності будівельних підприємств. Використання даної методики сприяє покращенню розрахунку ефективності інноваційної діяльності за кожним блоком показників та приведення їх до інтегрального;

– порядок оцінювання впливу впровадження матеріальних та процесних інновацій на результати діяльності підприємства з використанням алгоритму інтеграції кількісного та якісного аналізу ефективності інновацій, що дозволяє враховувати причинно-наслідкові зв'язки інвестиційної та інноваційної діяльності на всіх стадіях при прийнятті управлінських рішень.

5. Повнота опублікування основних положень дисертації

Наукові положення, висновки й рекомендації, що сформульовані в дисертації, є достовірними. Достовірність забезпечено використанням

значного обсягу матеріалів офіційної статистики України. Достовірність усіх наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується глибоким аналізом фундаментальних наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених з проблематики управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств в контексті інвестиційних аспектів. Робота характеризується комплексним використанням загальнонаукових та спеціальних засобів емпіричного та теоретичного пізнання, коректним застосуванням арсеналу моделей, використанням системного комплексного підходу. Більшість пропозицій автора знайде застосування в практичній діяльності підприємницьких структур.

Представлені в дисертації теоретичні й методичні результати відрізняються глибиною аналізу, коректністю формулювання пропозицій щодо практичного використання, науковою новизною.

Висновки, методичні підходи, а також відповідні елементи наукової новизни з достатньою аргументованістю знайшли відображення в публікаціях автора. Основні положення дисертації були апробовані на вітчизняних та міжнародних конференціях. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

6. Теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання

Теоретична цінність наукових результатів полягає в розробці нових та удосконаленні існуючих теоретико-методичних та науково-практичних засад управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств в контексті інвестиційних аспектів, які відповідають сучасним вимогам економіки.

Практичне значення отриманих результатів полягає в широких можливостях використання запропонованих у дисертації науково обґрунтованих положень, які доведені до рівня конкретних рекомендацій і можуть бути використані в процесі управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств на основі застосування інвестиційної компоненти.

Результати дослідження впроваджено у практику діяльності ТОВ «БК Цитадель» (довідка № 03 від 17.05.2022 р.); ПП «Сервіс - Ріелбул» (довідка № 9/1 від 14.12.2021 р.); ТОВ «Тернопільбуд» (довідка № 01/12 від 13.01.2022 р.).

Теоретичні положення та практичні рекомендації використовуються у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету при викладанні дисципліни «Управління проєктами» та «Інвестиційний менеджмент» (довідка № 124-26/916 від 26.06.2022 р.).

Практичне впровадження авторських пропозицій сприятиме покращенню управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств в контексті інвестиційних аспектів.

7. Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Ірини Маркіянівни складається із вступу, трьох розділів, висновку та списку літератури. Основний текст дисертаційної роботи становить 174 сторінки. Слід відзначити, що спостерігається чітко сформований та структурно-логічно побудований виклад матеріалу. Зокрема: дослідження теоретичного базису та комплексного оцінювання управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств в контексті інвестиційного аспекту та як наслідок рекомендаційні засади щодо удосконалення даної наукової проблематики. Відповідно, у дисертації подано 38 таблиць, та 53 рисунки. Список літератури дисертаційної роботи охоплює 182 найменування праць вітчизняних і зарубіжних вчених. Дана робота предсталена на українській мові, а також відповідає всім вимогам щодо оформлення всіх структурних елементів та ступеню академічної доброчесності.

8. Академічна доброчесність та відповідність змісту дисертації паспорту спеціальності з відповідної галузі знань

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових

запозичень системи «Unicheck». За результатами перевірки, порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, само плагіату, фабрикації, фальсифікації) в дисертаційній роботі Труш Ірини Маркіянівни на тему: «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств: інвестиційний аспект», не виявлено.

Дисертаційна робота за своїм фаховим спрямуванням відповідає переліку напрямів дослідження спеціальності 073 – Менеджмент, повною мірою відповідає паспорту обраної спеціальності та профілю ради для разового захисту дисертації.

9. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи та їх окремих положень

Дисертаційне дослідження, як і будь-яка творча праця, містить певні дискусійні моменти, недоліки, висвітлення яких сприятиме більш повній та об'єктивній характеристиці результатів дисертаційного дослідження:

1. Автор розглядає в параграфі 3.1 с.146-152 застосування теплоізоляційних матеріалів з метою підвищення ефективності інноваційної діяльності будівельних підприємств. Але проведення дослідження цих інвестиційно-інноваційних процесів, які мають місце в практичній діяльності конкретних будівельних підприємств в частині раціонального використання матеріальних інновацій, дало б можливість підтвердити доцільність пропозицій для вирішення проблеми застосування нових видів будівельних матеріалів, впровадження нової техніки та прогресивних технологій.

2. Підрозділ 3.2, що має назву «Обґрунтування ефективності системи інноваційного менеджменту будівельних підприємств» (с. 172), варто було б інформаційне представлення на відповідних рисунках подати на прикладі кількох будівельних підприємств для комплексного формування порівняльно-аналітичних проєктних показників та відповідного перспективного бачення щодо удосконалення ефективності інноваційної компоненти будівельної галузі України.

3. Варто було б, у науковій роботі розглянути міжнародний досвід управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств на основі практичного застосування, що дало б змогу розширити бачення щодо адаптації та особливостей інвестиційного забезпечення в сучасних умовах.

Висловлені дискусійні положення і зауваження не знижують позитивної оцінки наукового рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Труш Ірини Маркіянівни.

10. Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам

Дисертація Труш Ірини Маркіянівни на тему «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств: інвестиційний аспект» виконана на достатньо високому науково-теоретичному рівні, а отримані в процесі дослідження наукові результати характеризуються новизною та мають практичну цінність. Дисертація є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, враховує нові теоретичні, методичні та практичні підходи до реалізації актуального наукового завдання щодо підвищення забезпечення інноваційного розвитку підприємств будівельної галузі через реалізацію матеріальних та процесних інновацій. Тему дисертаційної роботи розкрито в повному обсязі, вирішено поставлені завдання, реалізовано мету дослідження, представлені нові наукові результати, які мають як теоретичне значення, так і практичну цінність, а повнота їх викладу в опублікованих працях свідчить про повну самостійність автора, високий рівень підготовки дослідження.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, важливість одержання автором наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практичну значимість сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Труш Ірини Маркіянівни на тему «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств: інвестиційний аспект» відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи

про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її авторка Труш Ірина Маркіянівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності «073-Менеджмент» галузі знань «07-Управління та адміністрування».

Рецензент:

Докторка економічних наук, професорка,
професорка кафедри безпеки
та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного
університету
Міністерства освіти і науки України

Оксана ВІВЧАР

